

liva te reke v Gnilo Lipo je sovražnik po večdnovnih bojih našo fronto pri Dolni Lipnici nekoliko vpognil. Boji zadnjih dni pa so tudi tukaj razvijajo za nas dokaj ugodno. Lupa bitka se je razvila zopet zahodno od Lucka v prostoru gornjega toka rek Turija in Stohod. Dne 16. sept. so se Rusi navadili z ogromno silo na naše postojanke, a so bili hudo poraženi. Na tisoče in tisoče mrtvih in težkoraženih sovražnikov je pokrivalo bojišče, Rusi naše fronte niso mogli prebiti. Cilj ruskega napadanja v Karpatih je, zasesti karpatske prelaze in udreti na Ogrsko, na severu pa predreti proti Kovelu in Lvovu.

Kako odbijamo sovražne napade v Karpatih.

(Poročilo z bojišča.)

S svojo četo sem na 1200 m visokem karpatskem vršacu. Imam nalogo, na vsak način preprečiti prehod ruskih čet proti kraju Suliguli v dolini reke Vaszer na Ogrskem. Mrzla sapa brije od severovzhoda, noč in dan. Dne 15. sept. so nas napadali Rusi cel dan od 5. ure zjutraj do 11. ure ponoči. Niti toliko časa nismo imeli, da bi pojedli kosček kruha. Okrog 12. ure se je Rusom posrečilo, da so dospeli do vrha. A moja četa je bila na ta „obisk“, dobro pripravljena. Strojne puške, ročne in podzemne mine, bodala, samokresi, kamenje in meči so vršili tu svoje krvavo delo. Naša 115 mož broječa četica je vrgla 1100 Rusov nazaj. Ponoči smo s pomočjo žarkometra našli na pobočju gore 314 ruskih mrtličev. Med borbo smo se na ravninici vrh gore skrivali za mrtva trupla svojih tovarišev. Tovariši na naši levi ci niso bili tako srečni. Rusi so udrti v njih postojanke. Ali homo mogli Rusom preprečiti prehod v ogrsko ravnino, bom poročal prihodnjik, če ne bom prišel prej v krivo deželo. — Ivan Dušič, črnovojniški narednik, doma iz ptujske okolice.

Krvavi boji ob Stohodu

Zahodno od Lucka se bje zopet krvava bitka. Rusi napadajo z velika silo, naši pa se krejko branijo. Poročevalec švicarskega lista „Baseler Nachrichten“ pravi, da so Rusi v bitki dne 15., 16. in 17. sept. ob Stohodu, Turiji in vzhodno od Lvova izgubili najmanj 10.000 mrtvih in do 20.000 ranjenih vojakov. Bojno polje ob gornjem Stohodu je bilo nadebelo posuto s samimi mrtvimi Rusi. Reki Turija in Stohod sta bili te dni krvavo pobarvani.

Rumunsko bojišče.

Na sedmograški fronti se razvijajo večji boji ob železnici, ki vodi iz Petrosenija (Petrovo) v Hatszeg (severovzhodno od Orsove). V široki dolini pri Hatszegu so dne 14. sept. zadeli Rumuni na hud odpor naših čet. Rumuni so se morali umakniti. Dne 17. sept. so naši južnovzhodno od Hatszega odvezeli Rumunom 7 topov. Dne 18. sept. so vrgli naši sovražnika zopet dalje nazaj proti Petroseniju. Višje proti severovzhodu so Rumuni pri mestu Fogaras (nekako v sredini sedmograške fronte) dne 15. sept. prekorčili reko Aluta. Na severnem krilu so se močne rumunske čete, združene z ruskimi, dne 18. septembra pomaknile v bližino naših postojank v dolini gornjega toka reke Maroš. Tukaj so v teku veliki boji.

Veliko zmago so dosegli Bolgari dne 14., 15. in 16. sept. v Dobruči. Po hudi bitki so bolgarske, turške in nemške čete pod poveljstvom maršala pl. Mackensena rumunsko-rusko armado obkolile od treh strani in ji prizadale odločilen udarec. Sovražna armada je imela velika izgube in se je umaknila za močno utrjeno črto Črnavađa—Medžijeje—Konstanca (ob Črnem morju), kjer se zopet pripravlja na veliko bitko.

Zmaga v Dobruči.

Zmaga v Dobruči je večja kakor ona pri Dobruču in pomembnejša, kakor zavojevanje Tutrakana in Silistrije. Porazenih je bilo osem sovražnih divizij, ki so se v divjem begu umaknile proti severu. Njih poraz je radi tega tako velik, ker so se bitke udeležile nove, najbrž s severne fronte poklicane rumunske divizije.

Macedonsko bojišče.

V smeri od jezera Ostrovo (zahodno krilo) je prišel general Sarraill sredi preteklega tedna z ofenzivo. Bolgari so dne 14. septembra pred sovražno premočjo izpraznili goro Malca Nidže (2517 m), ki leži severno od imenovanega jezera in se umaknili v nove postojanke. Pri Florini, zahodno od jezera Ostrovo, se razvijajo novi boji. Na vzhodnem krilu pa Bolgari napredujejo. Bolgarske čete so zasesti mesto Kavala ob Egejskem morju.

Francozi zasedli Florino.

Francosko uradno poročilo z dne 19. septembra pravi, da se je vršil dne 17. sept. in sledečo noč hudi boj na črti Rosna—Florina, ki se je končal s sijajno zmago četverosporazumovih čet. Francozi so z naslikom zavzeli Florino. Bolgarsko-nemške čete se umikajo v neredu proti Bitolju.

Grčija.

Četverosporazumov pritisk na Grčijo postaja od dne do dne hujši. Vsa poštna, brzojavna in železniška uprava Grčije se nahaja pod četverosporazumovim nadzorstvom. Grško ministristvo Zaimis je odstopilo. Grški kralj je imenoval Kalogropulosa za ministrskega predsednika. Četverosporazumov pritisk na Grčijo označuje najbolj čisto, da je IV. grški, kralju udani armadni zbor, ki se je nahajal v mestih Seres, Drama in Kavala in ki se ni maral združiti s Sarraillovo armado ter je bil popolnoma odrezan od ostalih grških čet, zaprosil nemško armadno vodstvo, da ga vzame v varstvo, mu nakaže bivališča in prehrano. Prošnjo je nemško armadno vodstvo ugodilo. Italijani so zasedli grško mesto Patras (ob vodu v Korintski zalivi). Dasiravno je Grška sedaj skoro popolnoma vključena v četverosporazumove verige, vendar je še niso mogli prisiliti, da bi posegla v svetovno vojso.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se nadaljuje ofenziva angleško-francoskih čet z nezmanjšano silo. Ta ofenziva je ena sama velika sila in najkrajvejša bitka v tej svetovni vojski. Angleži so po poročilu londonskih listov poslali na 100 velikih prevoznih parnikih novo veliko armado na francosko bojišče. Po poročilu istih listov namerava Anglija izkreati tudi čete ob belgijski morski obali, da pade nemški armadi v hrbet. V zadnjem tednu so zasedle angleško-francoske čete med Somo in Antro devet porušenih vasi in krajev.

Četverosporazumov pritisk na nepristranske države.

Anglija je zaprla nizozemskim, danskim in škandinavskim trgovskim ladjam vsa svoja pristanišča, ustavlja ribiške ladje in preiskuje tudi trgovske ladje teh dežel. Na Švico, ki je dosedaj dobivala večji del živil iz Rumunije, pritiska na ta način, da ji dovoljuje uvažati iz Amerike le omejeno množino živil. Četverosporazum hujša švicarsko prebivalstvo francoske in italijanske narodnosti k izgredu in nasilnostim proti vladi, ki vstraja pri popolni nepristranosti. Tudi na Španijo je začela Anglija pritiskati z zahtevo, da naj dovoli prehod portugalskih čet skozi Španijo na francosko bojišče. Za slučaj, ako bi Španija tega ne dovolila, namigava londonsko časopisje, da naj angleške vojne ladje obkolijo špansko obal, slično kakor Grčijo in ustaviijo vsak dovoz živil in blaga v Španijo. V Španiji so izgredu in demonstracije na dnevnem redu.

Kedaj se zopet ustanovi Srbija.

V razgovoru z dopisnikom lista „Petit Parisien“ je rekel srbski ministrski predsednik Pašić: Kakor hitro si zopet osvojimo nekaj kilometrov srbske zemlje, se takoj vrnejo tja kralj, ministri in prestolonaslednik. Prvi na novo osvojeni kraj bo začasna srbska prestolnica. To pa zato, ker je treba obstanek Srbije čimprej uradno proglasiti.

Ogrsko-hrvatski sabor.

V seji dne 19. sept. je ogrsko-hrvatski sabor nadaljeval razpravo o predlogih grofov Andrašija in Aponija o sklicanju delegacij. Govorilo je 5 poslancev opozicije, ki so skoro vsi obsojali, da vlada neče sklicati delegacij, da se je sedmograška meja premalo zavarovala, da armadno vodstvo pravilno ne postopa itd. Poslanec Polonji je trdil, da vse kaže, da se bo cela nagodba med Avstrijo in Ogrsko iz leta 1867 zrušila, da se pri naših generalih opaža mrznja in sovražnost napram ogrskemu državnemu zboru in madžarskemu sploh. Splošno se je opazilo, da se je opozicija že močno ugnala. Za sredo, dne 20. sept., je bil naznanjen govor grofa Tisze o vojnem položaju. V vladni stranki je grof Tisza izjavil, da se namerava vlada na Ogrskem poslužiti izvanrednih vojnih sredstev.

Naše žrtve za domovino.

Iz italijanskega bojišča se poroča, da so padli trije mladeniči, prijatelji iz šolskih let. Dva brata Ferdinand in Janez Bukovnik in Janez Rajšp, vsi trije iz Selnice ob Dravi. — Iz italijanskega bojišča je došla uradno žalostna vest, da je padel 24. julija Franc Zorko, zadel od sovražne granate. Pokopali so ga na skupnem pokopališču 17. pešpolka, blizu gore Cima Dodici. Pokojni France je bil rojen leta 1897 v Tepanjih pri Konjicah. — Dne 14. avgusta sta darovala svoje življenje za cesarja in domovino Alojzij Conč iz Škal v Saleški dolini ter Stefan Kačičnik iz Vojnika pri Celju. Bila sta tudi tukaj zvesta naročnika „Slov. Gospodarja.“ — Na severnem bojišču pri Stanislawu je padel dne 12. avgusta junaške smrti za domovino poselnik v Marlem Kocjanu v kapelski župniji, zidar po poklicu, Josip Šafarič, zaboden s sovražnim bajonetom. Pokopan je blizu mesta Stanislaw v skupnem grobu, kjer počiva mirno še devet njegovih bojnih tovarišev. Za njim žaluje žena in pet otročkov.

Vsem za domovino padlim slovenskim junakom naj bo zemljica lahka!

Tedenske novice.

† **Tomaž Mraz.** V Gradcu je pretekel nedeljo, dne 17. sept., umrl v visoki starosti 90 let bisernomašnik in duhovni svetovalec lavantinske škofije č. g. Tomaž Mraz, vpokojeni dekan in nadžupnik vuzeniški. Rojen je bil dne 5. dec. 1826 v St. Vidu pri Grobelnem. Bil je po sv. krstu tako slab, da so mu mrtvaško svečo držali. Šest razredov gimnazijskih studij je dovršil v Celju, dva razreda pa v Gradcu. Prvo leto bogoslovja je dovršil v Gradcu, 2. in 3. v Celovcu in 4. v St. Andražu v Lavantinski dolini na Koroškem. V duhovnika je bil posvečen l. 1853. Kaplansko službo je opravljal v Smarju pri Volškurgu na Koroškem, v Kalob'ju in na Sladkigori na Štajerskem. Nato je prestopil v krško škofijo, kjer je služboval večinoma kot provizor v Piborku, Labudu, St. Kancijanu, Libeljah in Prevaljih. Zarustil je krško škofijo ter postal katehet pri uršulinkah v Sibiču na Sedmograškem. Tam je ostal dve leti. Prišel je nazaj v domovino in postal župnik v Vuhredu, koder je služboval 12½ let. Slednjič je nastal v službo nadžupnika in dekana v staročastni Vuzenici. Tam je goreče služboval 17½ let, 48 let je bil zvest in nemoren delavec v vinogradu Gos. o'vom. Ni čuda, da si je po tako dolgem in trudnem delovanju želel odpočitka, zato je leta 1899 stopil v večerzslužbo. Leta 1907 se je preselil k usmiljenim bratom v Gradec, kjer je bil do svoje smrti. Dne 25. julija 1913 je obhajal v Gradcu v cerkvi usmiljenih bratov 60letnico mašništva. Rajni bisernik je bil vse svoje žive dni skromen in tihi značaj ter vesten in točen kakor ura v izpolnjevanju duhovniške službe. Živel je vzglodno, zmerno in trezno, zato je tudi dočkal tako visoko starost. Rajni je bil tudi odlični slovenski pisatelj. Leta 1878 je spisal „Solske katekeze za prvece“, leta 1883 pa „Razlagre srednjega in največjega šolskega katehizma.“ Razven šolskih katehez je še spisal tudi mnogo govorov. A med boljše izdelke je prištivali govore gornjegrajskega, pozneje braslovškega dekana Lavrencija Potočnika. Njegov pogreb se je vršil dne 20. sept. na graškem mestnem pokopališču ob obilni udeležbi ljudstva, zlasti graških Slovencev. Blagomu duhovniku svetila večna luč!

Ranjen vojni kurat. Dne 11. septembra je bil ranjen č. g. Josip Vukelič, vojni kurat pešpolka št. 96. Imenovan je odlikovan z duhovniškim zastolnim križcem in s Signum laudis. G. Vukelič je bil znan tudi pri naših polkih kot ljudomil duhovnik.

Škof odlikovan z železnim križcem. Vratislavski knezoški dr. Adolf Bertram je bil odlikovan z železnim križcem na črno-belim trakcu.

Slovensko odposlanstvo pri cesarskem namestniku. Dne 15. t. m. je bila pri c. kr. namestniku sprejeta deputacija slovenskih poslancev in kmetov, da mu je izrazila sedaj najnujnejše želje slovensko-štajerskega kmečkega prebivalstva. V deputaciji so bili zastopani: poslanca dr. Korošec in Pišek, župana Ferline in Reiter, ter občinska svetovalec Hammer in Gornik. Deputacija je javila namestniku želje glede domačih mlinov (žrnelj), glede zaprtja mlinov in odvzeta žita, glede odmere fižola za osebe, glede rekviriranja vprežne živine itd. Zastopniki Ceršaka in Selnice so še prosili tudi, da se uvažuje njih želja glede odkazanja posebnega mlina na Muri. Gospod c. kr. namestnik grof Clary je slovensko deputacijo prijazno sprejel, temeljito razpravljal z njo o vseh sedaj perečih gospodarskih vprašanjih ter obljubil, da bo izražene mu želje dobrohotno preudaril ter odredil, kjer bo le mogoče, zaprosene olajšave.

Shranjujte „Slovenskega Gospodarja“! V današnji številki prinašamo članek „Žito, krompir in seno“, v katerem opisujemo in razlagamo nekatere važne vladne odredbe. Svetujemo našim ljudem, da si to številko, kakor tudi vse tiste, v katerih se na-